

Написання НЕ з дієприкметниками

Сьогодні на уроці ти:

- поглибиш знання про дієприкметник як особливу форму дієслова;
- дізнаєшся про правила написання *не* з дієприкметниками;
- навчишся правильно писати *не* з дієприкметниками.

Пригадай

Довідка

Дієприкметник -
це...

особлива форма дієслова, яка
виражає ознаку предмета за дією
і відповідає на питання який?
яка? яке? які?

Морфологічні
ознаки

поєднує в собі ознаки дієслова
(вид, час, може мати залежні
слова) й прикметника
(змінюється за родами, числами,
відмінками)

Синтаксична роль
дієприслівника

в реченні дієприкметник є
означенням, рідше-частиною
складеного присудка

Дослідження-міркування

Прочитай речення. Порівняй написання **не** з дієприкметниками та особовими дієсловами. Зроби висновок про написання **не** з дієприкметниками.

Разом

1. Незасіяне поле стояло сиротою.
2. Непрочитана книга лежала на столі.

Окремо

1. Не засіяне зерном поле стояло сиротою.
2. Не прочитана вчасно книжка не давала Оксані спокою.
3. На ній був не шитий, а в'язаний костюм.
4. Город не скопаний.

Не з дієприкметниками пишемо разом

- якщо дієприкметник є означенням і **не має** при собі **залежних слів**.

Наприклад. Місяць заглянув у незачинене вікно.

- якщо **не** входить до складу префікса **недо-** і означає неповну якість.

Наприклад: недописаний, недопечений

Не з дієприкметниками пишемо окремо

- Якщо дієприкметник є означенням і має при собі залежні слова.

Місяць заглянув у **не** зачинене ^{коли?}звечора вікно.

Не з дієприкметниками пишемо окремо

- Якщо є протиставлення або щось заперечується:

Не скопаний, а виораний город;

Ні, город **не** скопаний.

- Якщо дієприкметник у реченні є присудком.

Город **не** скопаний.

Дурням закон **не** писаний.

Питання залишилося **не** з`ясованим.

Порівняймо:

коли?

ким?

ким?

- **Не**надісланий лист – **не** надісланий вчора лист;
- **Не**полоханий заєць – **не** полоханий мисливцями заєць;
- **Не**здоланий народ – ніким **не** здоланий народ;
- Грілися на сонці незірвані яблука. – Яблука не зірвані.

Коло думок

Поясни, чому в лише у другому реченні **не** з дієприкметником пишемо разом.

1. Увечері ми йшли **не освітленою** ліхтарями вулицею.
2. Увечері ми йшли **неосвітленою** вулицею.
3. Вулиця **не освітлена**.

Запиши подані словосполучення з дієприкметниками у дві колонки:
а) ті, що пишуться з **не** разом; б) ті, що пишуться з **не** окремо.

(Не)допитий холодний чай; (не)скошене, а зірване зілля; емаль (не)пошкоджена;
(не)заросле чисте озеро; (не)розбавлена рідина;
міст (не)збудований; (не)розібраний намет;
(не)відремонтований автомобіль;
(не)написаний мною лист; (не)зібрані ще яблука.

Якщо ти правильно виконав завдання,
з перших букв записаних іменників
складеться початок прислів'я: «... білий хліб дає».

Перевір себе

Разом

Недопитий холодний чай
незаросле чисте озеро
нерозбавлена рідина
нерозібраний намет
невідремонтований
автомобіль

Окремо

не скошене, а зірване зілля
емаль не пошкоджена
міст не збудований
не написаний мною лист
не зібрані ще яблука

Чорна земля білий хліб дає.

Творче завдання

Склади і запиши з кожним словом , розкриваючи дужки, по два речення так, щоб у першому реченні дієприкметник був означенням, а в другому – присудком. Форму слова можна змінювати.

Зразок. Залишилися нерозгадані таємниці. Таємниці не розгадані.

(Не)освітлений, (не)скошений, (не)розчищений.

Творче завдання

Утвори і запиши по два словосполучення так, щоб в одному випадку не з дієприкметником писалося окремо, а в іншому – разом.

(не)прополений, (не)доплетений,
(не)накритий, (не)затоплені, (не)метена,
(не)виконаний, (не)присмалений,
(не)розгаданий, (не)огороджений.

**Сьогодні на
уроці Я...**

Дізнався...

Навчився...

Потренувався...

Запам'ятав...

Дякую за роботу!

